

Mfv.II.10.291/2014/4.szám

A Kúria a dr. Virágh Pál ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mohácsi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mohácsi Ferenc ügyvéd) által képviselt alperes ellen közalkalmazotti minősítés megsemmisítése, valamint közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 2.M.536/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.357/2013/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.357/2013/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint és 2700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2008. augusztus 18. napjától állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperes jogelődjével, a H.-i Szakközépiskolával, ahol pedagógus munkakörben a magyar nyelv és irodalom, valamint a Földünk és környezetünk megnevezésű tantárgyakat tanította, emellett osztályfőnöki teendőket is ellátott. A kinevezésben az alperes jogelődje a felperes részére három év gyakornoki időt kötött ki. A közalkalmazotti jogviszony létesítésekor a felperes részletes munkaköri leírást kapott, megismertetésre került vele az alperes jogelődjének pedagógiai programja, szervezeti és működési szabályzata, a gyakornoki szabályzat, valamint a házirend. Az alperes jogelődje a felperes részére a magyar nyelv és irodalom tantárgyak vonatkozásában szakmai segítő jelölt ki, ugyanakkor a Földünk és környezetünk megnevezésű tantárgy tekintetében szakmai

segítője a felperesnek nem volt. A kijelölt szakmai segítő a feladatainak próbált eleget tenni, de a felperes a segítséget, támogatást elutasította.

A három éves gyakornoki idő alatt a felperes által dokumentált munkavégzés és a tanmenetben rögzített feladatok lényeges eltérést mutattak, a tanulók dolgozatain szereplő dátum és a naplóban szereplő számonkérés ideje gyakran eltért. Ezen felül a felperes a pedagógiai programban meghatározott kötelező nagydolgozatokat nem íratta meg, emiatt a tanulók év végi osztályzata nem volt reális. A 2009/2010-es tanévben az alperes jogelődjének igazgatója felhívta a felperes figyelmét arra, hogy az ilyen jellegű mulasztások rendkívül súlyos megítélés alá esnek. A felperes ennek ellenére a gyakornoki időszaka alatt a gyakornoki minőségétől független alapvető szakmai elvárásokat sem teljesítette, ideértve az osztályzatok megfelelő számát, a tantervi minimumok betartását, a kötelező dolgozatok megírását, a napló pontos beírását, illetőleg a tananyaggal való összhangját, a tanulóknak a vázlatírás tanítását és a megfelelő számú házi feladat adását. Ugyanakkor az alperes jogelődje a felperes kötelező írásbeli értékelését nem készítette el, nem látogatta meg megfelelő számban a felperes óráit, a gyakornoki tevékenységet nem kísérte folyamatosan figyelemmel.

Az alperes jogelődjének igazgatója a szakmai segítő véleménye, saját tapasztalatai, a diákok, a kollégák jelzései és írásos véleménynyilvánítása, valamint a felperes által írt éves beszámoló alapján 2011. július 13-án vezetői értékelést készített, majd az ugyanezen a napon kelt minősítési lapon a munkakör ellátása során végzett szakmai gyakorlati munka vonatkozásában, illetve a munkavégzéssel kapcsolatos felelősség és hivatástudat vonatkozásában a felperes részére „nem megfelelt” minősítést adott, erre tekintettel a felperes közalkalmazotti jogviszonya 2011. július 23-án megszűnt.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a minősítés hibás és valótlan ténymegállapításainak a megsemmisítését, ennek alapossága esetén pedig a közalkalmazotti jogviszony megszűnése jogellenességének megállapítását, és jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte.

Az alperes ellenkérelme a felperes keresetének elutasítására irányult.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2.M.536/2011/21. számú ítéletével a keresetet elutasította, s a felperest 38.100 forint perköltség megfizetésére kötelezte. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 22. §-ában rögzített szabályokat, valamint a Kjt.-nek a közoktatási

intézményekben történő végrehajtásáról rendelkező 138/1992.(X.8.) Korm. rendelet (Vhr.) 4/A.-4/C. §-ának specifikus részletszabályait, továbbá az alperesi jogelődnél érvényben volt gyakornoki szabályzat rendelkezéseit is figyelembe véve megállapította, hogy a gyakornoki idő alatt mind a felperes, mind az alperes jogelődje megsértette a Kjt.-ből, illetve a Vhr.-ből eredő kötelezettségeit. Erre figyelemmel azt értékelte a per fő kérdésének, hogy a munkáltató kötelezettségszegései mentesíthették-e a felperest a gyakornoki idő alatt általa teljesítendő kötelezettségek alól; ezen munkáltatói feladatok teljesítése nélkül minősíthető volt-e a felperes; továbbá az ilyen minősítés ténymegállapításai lehetnek-e valóságok.

A perben tanúként meghallgatott D.-né S. J., D. K., valamint H. Zs. M. vallomásait értékelve megállapította, hogy a felperes olyan alapvető kötelezettségeinek nem tett eleget, melyek függetlenek mind a gyakornoki minőségétől, mind a korábban I. rendű alperes (alperesi jogelőd) mulasztásaitól. Erre figyelemmel kimondta, hogy önmagában az I. rendű alperes mulasztásai a felperest az alapvető kötelezettségeinek teljesítése alól nem mentesítették, a felperes minősítésében írt ténymegállapítások valóságtartalmát azok nem befolyásolták, ennél fogva a keresettel támadott minősítés ténymegállapításai nem hibásak és nem valótlanok.

A felperes fellebbezése alapján a Debreceni Törvényszék a 2.Mf.21.357/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a felperest 19.050 forint fellebbezési eljárási költség megfizetésére kötelezte az alperes javára.

A törvényszék az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást elfogadva egyetértett az abból levont jogi következtetéssel. Az oktatási intézmény a saját szabályzatában írtaknak valóban nem tett maradéktalanul eleget, ugyanakkor a felperes sem tartotta be az irányadó szakmai szabályokat, annak ellenére, hogy tudott a munkájával szemben támasztott munkáltatói kifogásokról. Hangsúlyozta, hogy a felperes a keresetében a gyakornokok foglalkoztatására vonatkozó eljárási rend megsértését állította, azonban emellett a minősítés megállapításait érdemben nem vitatta, sőt úgy nyilatkozott, hogy valóban nem íratott meg minden dolgozatot, s ezen túlmenően a minősítésben felhozott, a munkájával kapcsolatos egyéb kifogásokra észrevételt sem tett. Mindezek alapján a törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a felperes minősítése a jogszabályi követelményeknek megfelelt, az valótlan vagy személyiségi jogot sértő megállapításokat nem tartalmazott, ebből eredően az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a minősítés megsemmisítésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a törvényszék ítéletének jogszabálysértése miatt a közalkalmazotti minősítés „semmisségét” kérte megállapítani, s ezen felül a felmerült perköltségre is igényt tartott.

Jogszabálysértésként a Kjt. 22. § (11) bekezdését, azaz a szakmai segítő kötelezettségeinek, továbbá a Vhr.-nek a szakmai segítő részéről a gyakornokkal szemben fennálló kötelezettségeinek megsértését jelölte meg. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem tettek különbséget abban a kérdésben, hogy gyakornoki státuszban lévő pedagógus minősítéséről, vagy régóta közalkalmazotti jogviszonyban álló pedagógus minősítéséről van-e szó. Ezen felül nem vizsgálták azt sem, hogy a jogszabályban a gyakornoki foglalkoztatásra előírt kötelezettségek nem teljesítése miként hatott ki azokra a mulasztásokra, amelyekből a minősítő a következtetéseit levonta. Ennélfogva a bíróságok csak az okozatot értékelték, de az ahhoz vezető utat teljesen kirekesztették a vizsgálat köréből, figyelmen kívül hagyták, hogy a gyakornok nem teljes önállósággal, hanem a szakmai segítő felügyelete mellett látja el a feladatát. A minősítő olyan kérdésekben állapította meg az alkalmatlanságot, amelyekről a munkáltatónak a szakmai segítő révén már évek óta tudnia kellett. A Kjt.-ben és a Vhr.-ben foglalt, a munkáltatót terhelő kötelezettségekből az alperes jogelődje semmit sem valósított meg, hiszen nem voltak óralátogatások, nem volt negyedéves szöveges értékelés, elmaradtak az évenkénti fejlesztő értékelések is, és nem volt a segítő tanárokkal elkészített és együttesen kialakított vélemény sem a minősítést megelőzően. A felperes szerint ilyen körülmények mellett jogellenes pusztán a gyakornok mulasztásait értékelni a minősítésnél. Kiemelte, hogy a három év gyakornoki munkája során nem kapott olyan figyelmeztetést, amelyet a minősítés a terhére rótt, de amennyiben igaz is lenne valamennyi kötelezettségszegés, akkor is felmerül a munkáltató felelősségének kérdése ebben a körben. A munkáltató magatartása egyébként inkább azt tükrözi, hogy a gyakornokként tevékenykedő felperes munkájával az intézmény vezetője elégedett volt, a három év elteltével pusztán a felperes személye vált antipatikussá. A jogelőd intézmény mulasztásai erre figyelemmel rendeltetésellenes joggyakorlásnak minősülnek, melynek következményeit a közalkalmazotti jogviszonyra is irányadó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 4. §-ának megfelelően orvosolni kell. Az alperes jogelődje kötelezettsége nem teljesítésével súlyosan felróható magatartást tanúsított, mely miatt a gyakornoki státuszban lévő felperest nem érheti joghátrány.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a törvényszék ítéletének hatályában való fenntartására irányult, és igényt tartott a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltség megfizetésére is

azzal, hogy a jogi képviselő általános forgalmi adó fizetésére kötelezett.

Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes egyetemi végzettsége alapján köteles volt a munkakörébe tartozó feladatok önálló ellátására. Az elkövetett mulasztások a meghallgatott oktatási szakértő szerint is minden diplomával rendelkező szaktanártól elfogadhatatlanok, a perben konkrétan meghatározott kötelezettségszegések olyan tartalmúak voltak, amelyekkel kapcsolatos alapvető elvárásoknak más külső körülmény nélkül is eleget kellett volna tennie. A felperes munkáltatói rendeltetésellenes joggyakorlást nem bizonyított.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.

A felperes minősítés megállapításainak megsemmisítése - és ebből következően a közalkalmazotti jogviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása - iránt indított keresetet a munkaügyi bíróság előtt. A felülvizsgálati kérelmében kizárólag a minősítése jogellenességének megállapítását kérte.

A Kjt. 40. § (11) bekezdése szerint a közalkalmazott csupán a minősítés hibás vagy valótlan ténymegállapításának, személyiségi jogát sértő megállapításának megsemmisítését kérheti a bíróságtól.

A felperes keresetlevelében hivatkozott ugyan arra, hogy a minősítésben foglaltak nem fedik a valóságot, azonban a per során nem tett olyan állítást, mely a minősítési lapon felsorolt megállapításokat kifejezetten vitatta volna, és személyiségi jogsérelmet sem kifogásolt. Felülvizsgálati kérelmében a terhére rótt mulasztásokat elismerte. Álláspontjának lényege az volt, hogy gyakornok esetében a minősítés megállapításait nem lehet egyoldalúan vizsgálni, azt is figyelembe kell venni, hogy a gyakornok foglalkoztatására vonatkozó előírásokat teljesítette-e a munkáltató, s amennyiben nem, úgy a gyakornok minősítése nem lehet jogszerű. A felperes tehát a minősítés konkrét ténymegállapításait a peres eljárás során nem vitatta, holott a közigazgatási és munkaügyi bíróság a minősítés megsemmisítése iránt indított perben csupán a ténymegállapítások valóságtartalmát vizsgálhatja. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen tette a per központi kérdésévé azt, hogy a munkáltató magatartása kihatással lehet-e - és mennyiben - a minősítés tényyszerűségére. E körben pedig mind az első- mind a másodfokú bíróság helytállóan foglalt állást akként, hogy önmagában az a körülmény, hogy a munkáltató maradéktalanul nem tartotta be a gyakornoki foglalkoztatásra vonatkozó szabályokat,

még nem eredményezi a minősítés ténymegállapításainak valótlanságát, azaz pusztán a munkáltató foglalkoztatással összefüggő kötelezettségszegése – a minősítés ténymegállapításainak valósága esetén – nem vezethet a minősítés megsemmisítéséhez.

Bár a gyakornokok foglalkoztatására a Kjt. és a Vhr. külön szabályokat állapít meg, a gyakornok minősítése nem különbözik a többi közalkalmazott minősítésétől a tekintetben, hogy annak csupán a hibás és nem valós ténymegállapításai, valamint a személyiségi jogot sértő megállapításai támadhatóak sikerrel a bíróság előtt. Ezért a gyakornoki foglalkoztatásra vonatkozó jogszabályi előírások megsértésére hivatkozás és ennek bizonyítása önmagában a megsemmisítést eredményező törvényi feltételek fennállását nem bizonyítja.

A felperes az elsőfokú eljárásban ugyan hivatkozott a szakmai segítő kötelezettségét szabályozó rendelkezések megsértésére, de az alperes rendeltetésellenes joggyakorlását csupán a másodfokú eljárásban, azt új jogcímként előterjesztve állította. E körben a jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a felperes rendeltetésellenes joggyakorlást nem bizonyított. A felperes a feltárt tényállást nem vitatta, a perbeli bizonyítékok pedig nem támasztják alá, hogy a felperes valós ténymegállapításokon alapuló „nem megfelelt” minősítése jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányult vagy erre vezetett. A gyakornoki idő lejártával a munkáltató köteles volt a Kjt. 22. § (15) bekezdése értelmében a felperest minősíteni. A felperes közalkalmazotti jogviszonya pedig ennek követelményeként a Kjt. 22. § (16) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva szűnt meg.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet – jogszabálysértés hiányában – a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére.

A felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. október 15.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k.

előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő